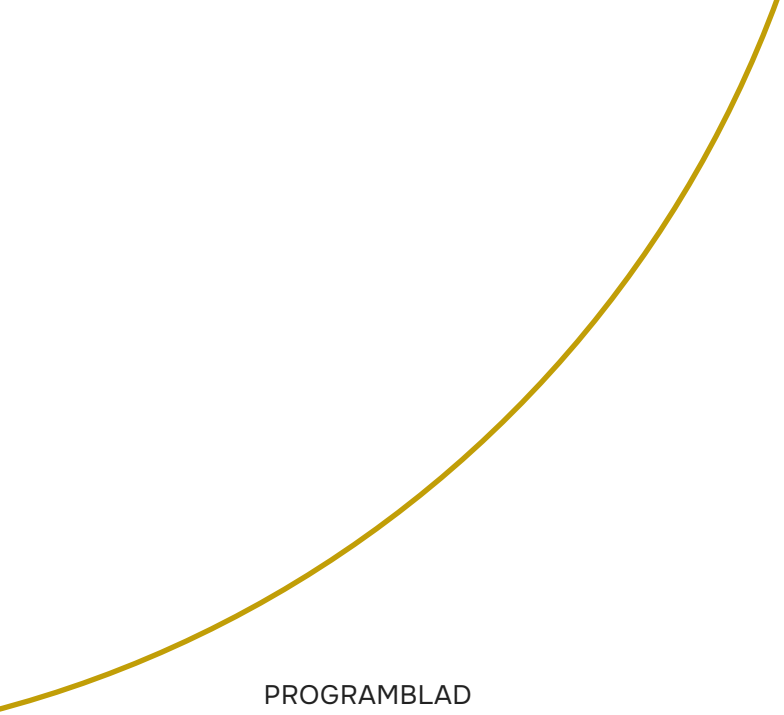

PROGRAMBLAD

Trettondags— konsertern 2025 ●

Söndag **5 januari** kl 19.00

Konsertern, Örebro Konserthus

 SVENSKA
KAMMARORKESTERN
MADE IN ÖREBRO

ÖREBRO KONERTHUS

Program ●

Johann Strauss den yngre 1825–1899
Uvertyr till Die Fledermaus (Läderlappen)

Jacques Offenbach 1819–1880
Menuett och galopp ur Orfeus i Underjorden
Sextour d l'Alphabet ur Madame L'archiduc
Amours divins! Ardentés Flammes! ur La Belle Hélène
Invocation à Vénus ur La Belle Hélène
Ah que j'aime les militaires ur La Grande Duchesse de Gerolstein

Jacques Ibert 1890–1962
Hommage à Mozart

Camille Saint-Saëns 1835–1921
Introduktion & Rondo Capriccio, op. 28

Paus ca 25 min

Darius Milhaud 1875–1937
La Boeuf sur le Toit (Oxen på taket)

Ástor Piazzolla 1921–1992
Invierno Porteno ur Cuatro Estaciones Portenas

Jacques Offenbach
Griserie-Ariette ur La Périchole
Ah! Que les hommes son bêtes! ur La Périchole
La Lettre de la Périchole ur La Périchole
Saltarelle ur Les Brigands

Mikhail Glinka 1804–1857
Uvertyr till Ruslan & Ludmila

Hans Christian Lumbye
Champagnegalopp

Konserten är ca 120 minuter inklusive paus

Trettondagskonserten 2025 ●

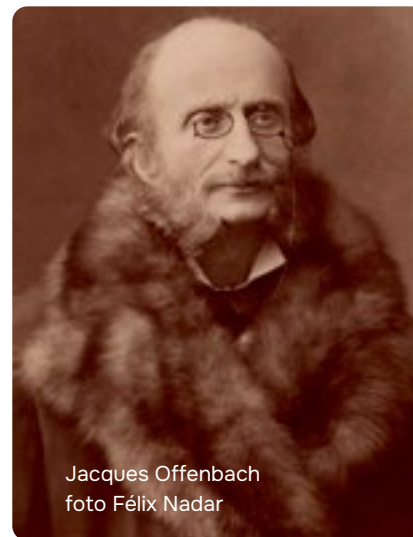
När verk med kompositionsår efter 1900 dyker upp i konsertprogrammen blir ofta delar av publiken lite orolig. Dessa ibland över hundra år gamla verk får gärna etiketten som svårlyssnad 'modern' musik. Det var dock inte bara de atonala klangerna som kompositörerna i början av detta sekel började att experimentera med. Även populär- och filmmusik, jazz, och musik från andra världsdelar kom då till Europa och öppnade helt nya uttrycksmöjligheter för kompositörer som hade tröttnat på svulstig senromantik à la Wagner.

Fransmannen **Darius Milhaud** var en kompositör som integrerade alla dessa nya element i sin underhållande men oerhört raffinerade musik. Han reste väldigt mycket och var från 1917 två år i Brasilien, där han blev inspirerad av samba, tango och hela den latinamerikanska kulturen. Hemma i Aix-en-Provence skrev han orkesterverket **Le Boeuf sur le Toit** (Oxen på taket), som tar sitt namn från en brasiliansk schlager. Musiken är ett klassicistiskt Rondo, vars huvudtema varvas med många brasilianska sånger och danser. Det är också en oerhört skicklig harmonisk lek, eftersom de musikaliska avsnitten modulerar till alla tolv tonarterna i den kromatiska skalan. Först hoppades han att musiken skulle kunna användas för att spelas till en film med Charlie Chaplin ("vilken som helst" sade Milhaud), men hans vän, den store poeten och konstnären Jean Cocteau föreslog att det kunde bli en balett, till vilket han själv skrev den surrealistiska handlingen. Efter uruppförandet 1920 blev verket så populärt att en nyöppnad nattklubb i Paris tog namnet Le Boeuf sur le Toit. Detta berömda etablissement utnämnde Milhaud till hedersmedlem på livstid. Också Maurice Ravel blev stamgäst där.

Darius Milhaud

Även **Jacques Offenbach** gjorde stor succé i Paris, om än ungefär 50 år tidigare. Ingen annan kompositör förkroppsligar väl det livsglada parisiska nöjeslivet under La belle époque som honom. Offenbachs musik

Jacques Offenbach
foto Félix Nadar

försatte publiken närmast i delirium, och hans skandalösa men ändå bejublade operetter i kombination med en flamboyant livsstil gör honom till ur-modellen för alla våra moderna popstjärnor. När man i USA 1876 ville att "Världens mest berömda musiker" skulle dirigera en konsert i Philadelphia bjöd man inte in Wagner, Verdi eller Brahms, utan Jacques Offenbach! En stor del av hans popularitet låg säkert i respektlösheten med vilken han karikerade politiker och överklassen. Att han och hans librettister

alltid lyckades kringgå den rådande censuren i sina över 40 operetter är en stor bedrift. Kontrasten till de tyskspråkiga operetterna av Strauss, Lehár, Kálmán och många andra kunde knappast vara större, eftersom dessa användes för att bekräfta och stödja den politiska konservatismen och rådande samhällsordningen, medan Offenbach alltid gjorde narr av den. Ett typiskt exempel är hans mest populära operett **Orfeus i underjorden** från 1858, en parodi på Glucks berömda opera. Det äkta paret Orfeus och Eurydike har tröttnat på varandra och båda har skaffat sig älskare. Det visar sig att Eurydikes nya kärlek inte är någon annan än Pluto, härskaren av underjorden, och Orfeus är inte särskild ledsen när denne rövar bort henne till sitt rike. Den Allmänna Opinionen (en sångroll) kräver dock att han ska hämta tillbaka henne. De omoraliska grekiska gudarna - som vallfärdar till underjorden för att amusera sig (i den berömda Can Can) - står i handlingen för överklassens dubbelmoral. Många Parisare riskerade säkert att känna igen sig. Till och med kejsar Napoléon III blev karikerad i denna bitande satir.

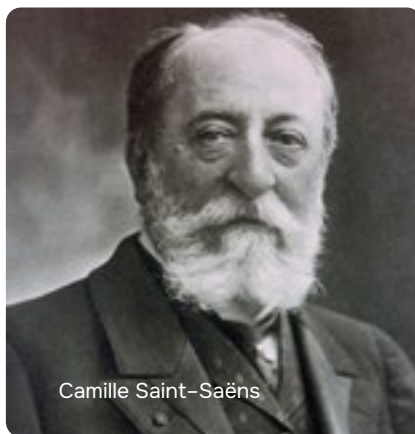
La Belle Hélène (1864) utspelar sig likaså i den grekiska mytologin. Rollfigurerna var välkända för den Parisiska publiken som lätt kunde förstå vilka personer som parodierades. Den förföriska och smarta titelrollen är dock inte bara en komisk figur. Tvärtom, hennes två stora solonummer liknar operaarior och är eftertänksamma, till och med melankoliska ögonblick, som visar att alla stora komedier har ett allvarsamt element i sig.

Det samma gäller för 'brevscenen' ur **La Périhole**, som utspelar sig i Peru. Konflikten mellan fattig och rik är dock en tydlig referens även till franska förhållanden under Offenbachs livstid. Arietten La Griserie har dock en helt annan stämning!

Offenbachs djupa sympati med underklassen speglar sig också i en annan av hans mer populära operetter **La Grande-Duchesse de Gérolstein** (ett påhittat hertigdöme), i **Les Brigands** (Rövarna) och **Madame L'Archiduc**, som redan i sina titlar antyder att det drivs kraftigt med överheten.

Den franske tonsättaren **Camille Saint-Saëns** är idag främst känd för några få verk såsom den väldiga "Orgelsymfonin" men framförallt Djurens Karneval, som kompositören till och med förbjöd att spelas under hans livstid, eftersom han fruktade att denna lättsamma tillfälleskomposition skulle överskugga hans mer seriösa verk – och han skulle ju få rätt.

Introduktion och Rondo op. 28 för violin och orkester från 1863 hör till hans mer populära verk, och när man hör den fantastiskt virtuosa musiken förstår man lätt varför. I kolonialismens spår intresserade sig många franska kompositörer för "exotisk" musik, och till denna sfär hörde även den spanska musiken – inte främst av geografiska skäl, men för att den har en helt egen, främmande ton. Det rådde nästan en Spanien-mani bland Europas tonsättare i mitten av 1800-talet, men speciellt i Frankrike blev kompositörerna så fascinerade att det skämtsamt sägs "den bästa spanska musiken skrevs av fransmän." Också Saint-Saëns Introduktion och Rondo bär tydliga spår av den iberiska musiken, inte minst därför att verket skrevs för den store spanske violinisten Pablo Sarasate. Den briljanta solostämman visar tydligt Sarasates styrkor, speciellt hans höga register och den häpnadsväckande tekniken, vilket gör det korta verket till ett populärt bravurnummer även för dagens violinvirtuoser.

Camille Saint-Saëns

Mikhail Glinka
av Ilya Repin

En lika omisskännlig ton har också den ryska musiken. Det var **Mikhail Glinka**, "den ryska musikens fader", som nästan helt på egen hand skapade den ryska klassiska musiken, med en blandning av folkmusik och element av den europeiska konstmusiken. Efter tre år i Italien, där Donizettis och Bellinis operor gjorde stort intryck

på honom, och långa besök i Wien och Berlin skrev Glinka 1836 sin första opera, *Livet för tsaren*, vilken inte bara på grund av det nationalistiska temat gjorde stor succé och lade grunden för Glinkas rykte både i hemlandet och i Västeuropa. Hans nästa opera, **Ruslan och Ludmila** (1842) blev mindre framgångsrik; publiken i Sankt Petersburg ville hellre gå på praktfulla italienska operor än se en komplicerad opera om ryska bönder. Först efter Moskva-premiären fyra år senare kunde *Ruslan och Ludmila* etablera sig som en av Rysslands mest spelade musikdramatiska verk. I resten av Europa är det dock den briljanta Ouvertyren som är mest känd, den spelas ofta i konsertsammanhang.

För många hör Nyårskonserten från Wien lika mycket till Nyårsdagen som backhopparveckan, och främst genom dessa årliga tv-konserter har **Johann Strauss II** valser blivit en del av populärkulturen. Det var hans far (även han bar förnamnet Johann) tillsammans med Joseph Lanner som först lyfte den enkla österrikiska folkdansen in i konsertsalen – han skrev för övrigt också den omåttligt populära Radetzkymarschen. Men det är hans son som komponerade de berömda, musikaliskt avancerade symfoniska danser som definier-

Johan Strauss II

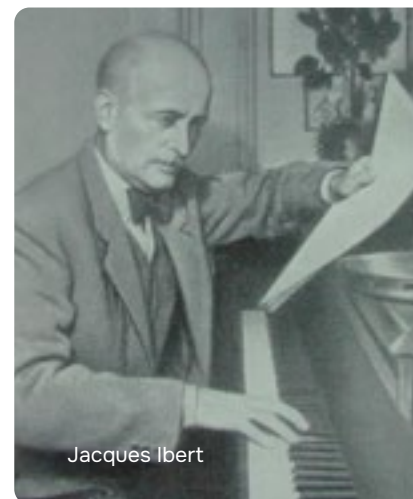
ar Wienervalsen för dagens publik. Lika mycket som dessa orkesterverk frammanar även Strauss operetter stämningen av praktfulla ballnader i adelns palats under den Habsburgska monarkins glansdagar, ofta med en smula melankoli invävd. "Vals-kungen" Strauss stora operetter som **Läderlappen** (1874) blev det tyska svaret på Offenbachs musik (som dominerade även Wiens operahus), och med dessa etablerades en egen tradition som kompositörer som Suppé, Millöcker, Zeller och Lehár förde vidare. Uvertyren till Läderlappen är ett slags potpurri av operettens stora musikaliska teman, och här hör vi självklart också den berömda valsen ur den stora balscenen i andra akten.

Som Strauss sublimerade den folkliga valsen till musik för konsertsalen, transformerade **Ástor Piazzolla** likaså den argentinska tangon. Trots ett stort motstånd från purister i hans hemland skapade han Nuevo Tango, en blandning av traditionell musik med jazz och moderna kompositionstekniker från 1900-talet, som snabbt erövrade världens konsertscener. Piazzolla föddes 1921 i Mar del Plata, men växte upp i New Yorks konstnärskvarter Greenwich Village. Där mötte han inte bara jazz, blues och den klassiska musiken. Hans familj lärde honom också den argentinska folkmusiken, och han blev en mästare på bandoneón, det argentinska dragspelet. Piazzolla ville bli "klassisk" kompositör och fördjupade sig i musik av Stravinskij och Bartók, men när han studerade komposition hos Nadja Boulanger i Paris under 1950-talet uppmuntrade hon honom att i stället fokusera på intresset för tangon. Det gjorde han med en sådan passion att det centrala elementet i alla hans över 1 000 kompositioner är just den argentinska tangon, i Piazzollas helt egen nytolkning. Ikväll hör vi Vintern ur **Cuatro Estaciones Portenas** (De fyra årstiderna i Buenos Aires). Verket började 1965 som teatermusik, men växte under åren, och Vintern skrevs 1970. Ursprungligen komponerad för Piazzollas egen lilla tangogrupp, beställde violinisten Gideon Kremer

Ástor Piazzolla
foto Eduardo Comesaña

en omarbetning av verket för violin och stråkorkester av den ryske kompositören Leonid Desyatnikov. Förutom att bearbeta verket lade Desyatnikov också till några citat från Antonio Vivaldis berömda Fyra Årstider.

Jacques Ibert

Till skillnad från Piazzolla var den franske tonsättaren **Jacques Ibert** något av en musikalisk kameleont, som aldrig följde någon av de stora musikaliska "skolor" som präglade det kompositoriska skapandet under 1900-talet. Ändå kan hans musik bara vara fransk: den är klar, luftigt instrumenterad och full av sprakande orkesterfärger. För sin **Hommage à Mozart** vände Ibert sig till neoklassicismen, som plockar upp tydliga drag – både i klang och form – av musik från tidigare sekler, men klär dem i ett modernistiskt tonspråk. Han skrev det charmiga lilla verket 1955 till firandet av Mozarts 200. födelsedag det kommande året. Ibert använde sig dock inte bara av Mozarts musikaliska stil, huvudtemat är ett direkt citat av Mozarts Rondo för piano KV 494.

30%
RABATT

UPPLEV VÅREN LIVE

Boka halvårsabonnemang med Svenska Kammarorkestern

Välj bland 3 konsertserier – 12 konsertkvällar

Priser från 900kr / 600kr (unga t.o.m. 27 år)

Läs mer på orebrokonserthus.com

 SVENSKA
KAMMARORKESTERN
MADE IN ÖREBRO

Midvinterkonsert ●

Kostnadsfri konsert med kammarmusikstudenter och
Kammarkören från Örebro Musikhögskola och
Svenska Kammarorkestern

Fredag 10 januari kl 18.00

Mer info och platsbokning finns på orebrokonserthus.com

Alexander Hanson ●

Alexander Hanson började med trumpetstudier vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm där han även under hösten 2000 påbörjade sin dirigentutbildning. Fyra år senare tog han dirigentexamen med högsta betyg från Sibeliusakademin i Helsingfors.

År 2012 gjorde han sin debut i London med The Royal Philharmonic Orchestra. I mars 2014 inleddes ett samarbete med Brussels Filharmoniker som än fortgår, där Alexander också samarbetat med musiker som Bill Frisell, Brad Mehldau och Uri Caine.

De senaste åren har Alexander gästade orkestrar utomlands såsom Rotterdams Filharmoniska Orkester, Prags Radios Symfoniorkester, Tonkünstler-Orchester, och Aalborg Symfoniorkester.

Hanson har dirigerat flertalet operauppsättningar vid Göteborgs-Operan såsom Prokofjevs Romeo och Julia, Donizettis Viva la Mamma! och Weills Sju Dödssynder.

Sedan 2018 är han musikdirektör för Marinens Musikkår i Karlskrona.

Christian Svarfvar ●

Christian Svarfvar, född 1982, är uppvuxen i en musikerfamilj. Endast 12 år gammal debuterade han i Mendelssohns violinkonsert tillsammans med Svenska Kammarorkestern. Han antogs som 16-åring vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm och tog sin solistdiplomexamen 2002. Han fortsatte sina studier vid Juilliard School i New York där han erhöll sin masterexamen 2005.

Han har spelat i konserthus världen över, som Carnegie Hall i New York, Concertgebouw i Amsterdam, Musikverein i Wien och Palais de Beaux Arts i Bryssel.

Christian är en engagerad förespråkare för att utöka klassisk musiks sociala och kulturella inverkan och arbetar aktivt med en mängd olika artister och organisationer inom olika genrer. Han har bland annat uruppfört filmkompositören Howard Shores violinkonsert, spelat in symfoniska tolkningar av Benny Anderssons kompositioner – arrangerade av Anders Berglund – med Londons Filharmoniska Orkester och uppträdde nyligen med divertissemang på Nobelbanketten 2024.

Foto: Örjan Jakobsson

Ann Hallenberg ●

Ann Hallenberg är internationellt verksam och kanske mer känd utanför än i Sverige. Hon sjunger med förkärlek tidig musik som Händel, Vivaldi, Bach och Gluck men har även sjungit Mozart, Rossini, Bizet och Wagner. Hon gästar regelbundet scener som Teatro alla Scala i Milano, Opéra National i Paris, Opéra national du Rhin Strasbourg och Bayerische Staatsoper München. I Sverige har hon sjungit både på Folkoperan, Operan och på Drottningholmsteatern.

Det stora genombrottet kom när hon 2003 på kort varsel fick ersätta Cecilia Bartoli i Zürich som Piacere (Njutningen) i ett framförande av Händels "Oratorium Il trionfo del Tempo e del Disinganno".

Hon sjöng samma roll på Emmanuelle Haïms firade skivinspelning från 2006 av ovan oratorium jämte Nathalie Dessay, Sonia Prina och Pavol Breslik.

Hennes cd- och dvd-inspelningar inkluderar operor och oratorier av Bach, Händel, Vivaldi, Scarlatti, Mozart, Gluck, Haydn och Mendelssohn.

Svenska Kammarorkestern ●

Violin 1

Roger Olsson
Urban Svensson
Johan Andersson
Hans Elvkull
Olof Ericsson
Lena Ludéen
Lena Sjölund

Violin 2

Anna Jansson
Tino Fjeldli
Mikael Crafoord
Christina Olofsdotter Hallberg
Cecilia Bukovinszky
Hsiang-Yin Hsiao

Viola

Fredrik Hulthe
Magdalena Chmielowiec Koziol
Kate Pelly
Mikael Ludeen

Cello

Anna Garde
Hanna Thorell
Kristin Malmberg
Andreas Tengberg

Kontrabas

Peter Nitsche
Josée Deschênes

Flöjt

Éva Szabados
Kaja Romih

Oboe

Manou Rolland
Lisa Almberg

Klarinett

Alberto Álvarez-García
Beka Sirbiladze

Fagott

Peter Bolton
Marcus Carlsson

Valthorn

Andreas Lundmark
Ida Freij
Andreas Öberg
Helene Sikdal

Trumpet

Runa Takada
Margit Csökmei

Trombon

Mats Agnelid
Nils Carlsson
Adam Sahlin

Pukor

Pelle Jacobsson

Slagverk

Roger Carlsson
Anders Nordberg

Håll koll!

Se filmer och bilder från repetitioner, intervjuer, kommande konserter och mer på våra sociala medier.

svenskakammarorkestern

@swedishchamberorchestra

Alla evenemang finns på
orebrokonserterhus.com